

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ОДЕЩИНИ

Ажаман І. А., д.е.н., професор, Гронська М.В., к.е.н., доцент

Одеська державна академія будівництва та архітектури, Україна

Дослідницький процес соціально-економічного розвитку будівництва на сільських територіях Одещини доцільно розглядати як логічну послідовність п'яти основних блоків, кожний з яких розкриває теоретичні, методологічні, методичні, економічні, концептуальні та проектно-прикладні положення. Їх єдність забезпечується використанням системного підходу, який як інтегратор формує завершений контур науково-прикладного дослідження розвитку промислового і цивільного будівництва в сільській місцевості.

Пізнання принципів соціально-економічного розвитку будівництва на сільських територіях Одещини формує науково-методичну базу, що слугує раціональним інструментарієм стосовно управління процесами будівництва на селі згідно сучасних вимог. В такому разі розвиток будівництва в сільській місцевості набуває поступального характеру, еволюційні процеси якого в результаті кількісних змін виводять цю галузь на якісно новий рівень. Такий рух має спрямованість, закономірність, незворотність та стосується всіх видів будівництва (табл. 1).

Таблиця 1 – Види будівництва на сільських територіях Одещини

<i>Вид здійснюваних будівельних робіт</i>			
Нове будівництво	Реновація		
	розширення	реконструкція	консервація
<i>Спосіб здійснення будівництва (організаційні форми)</i>			
Будівництво підрядним способом	Будівництво господарським способом	Будівництво змішаним способом	
<i>Призначення об'єктів будівництва</i>			
Промислове:	Цивільне:	Інженерно-технічне:	
✓ будівництво об'єктів галузі сільського господарства ✓ будівництво об'єктів промисловості і ✓ будівництво об'єктів матеріально-технічного	✓ будівництво об'єктів житлово-комунального господарства ✓ будівництво об'єктів охорони здоров'я, фізичної культури і соціального забезпечення	✓ будівництво об'єктів газифікації ✓ будівництво об'єктів автодорожнього господарства ✓ будівництво об'єктів зв'язку	

постачання і збуту ✓будівництво інших об'єктів промислового будівництва в сільській місцевості	✓будівництво об'єктів освіти ✓будівництво об'єктів культури та мистецтва ✓будівництво об'єктів торгівлі і громадського харчування	✓будівництво інших об'єктів інженерно-технічної інфраструктури
---	---	--

Об'єктами будівництва в сільській місцевості виступають будови, до яких належать споруди та будівлі, де останні мають цивільне і промислове призначення. При цьому цивільні будівлі включають як нежитлові будинки, так і житлові будинки індивідуального та комунального користування. Промислові будівлі та споруди обслуговують галузеві, інженерно-технічні, транспортні та інші сфери сільської життєдіяльності. Найбільш поширеними в сільській місцевості є галузеві споруди сільського господарства виробничого, обслуговуючого, допоміжного та загальногосподарського призначення (рис. 1).

Об'єкти будівельної діяльності в сільській місцевості (будови)											
Цивільні будівлі			Промислові будівлі і споруди								
Житлові будинки		Нежитлові	У галузі сільського господарства				Інших галузей економіки			Загального призначення	
Індивідуальні	Комунальні (спільного користування)		Виробничі	Допоміжні й обслуговуючі	Загальногосподарського призначення	Підприємств з переробки і зберігання сільськогосподарської продукції	Інших галузей економіки	Інженерно-технічні	Транспортні	Інші	

Рис.1 Класифікація об'єктів будівництва на сільських територіях Одещини

Основними принципами будівництва на сільських територіях Одещини є науковість, системність, економічність, екологічність, стійкий розвиток, відповідність потребам споживача, гнучкість, відповідність об'єкта його цільовому призначенню, постійність моніторингу якості, технологічність, раціональність просторового розміщення будівель і споруд на території, збалансованість та узгодженість розвитку промислового і цивільного будівництва тощо.

У процесі визначення потреби в будівлях і спорудах промислового та цивільного призначення на селі пропонується дотримувати таких умов: відповідність масштабів будівництва будівель і споруд за їх видами, площами, оснащенням та іншими характеристиками стратегії розвитку, потребам

замовника (споживача), його плановим обсягам виробництва і переробки продукції; націленість на збереження й подальше підвищення ефективності виробничо-збутової, комерційної діяльності споживача споруди; ліквідність об'єктів будівництва; інноваційність та придатність до оновлення й реконструкції будівель, що сприятиме подовженню термінів їх використання.

Визначення потреби в об'єктах промислового призначення доцільно проводити з урахуванням спеціалізації замовника (споживача), його розмірів і масштабів діяльності, особливості виробництва та переробки продукції, стратегії розвитку. Для цього пропонується застосовувати нормативний, факторно-аналітичний та експертний метод.

Запропоновано алгоритм дій щодо визначення потреби в об'єктах будівництва в сільській місцевості, який передбачає наступні кроки: проведення оцінки наявних будівель і споруд, визначити потреби в різних типах споруд відповідно до планів стратегічного розвитку підприємства (замовника), визначення наявності і переліку об'єктів, що перешкоджають або створюють обмеження при зведенні нових споруд, формування переліку споруд з описом вимог до їх розміру, розміщення, оснащення.

У математичному вигляді потребу в будівлях і спорудах окремого виду (наприклад, складські приміщення для зберігання виробничих запасів, товарних запасів, утримання сільськогосподарських тварин та ін.) пропонується визначати за формулою:

$$Пбс = ОВПі \times \sum_{j=1}^n (З_{ji} \times НППз_{ji}) \times Ккк - ППф_j + ППв_j \quad (1)$$

де: Пбс – потреба в будівлях і спорудах певного типу;

ОВПі – плановий обсяг виробництва продукції і-го виду;

- Z_{ji} – обсяг товарно-матеріальних цінностей j-го виду, необхідний для виробництва одиниці продукції і-го виду;

- $НППз_j$ – нормативна площа приміщення, необхідна для розміщення одиниці

j-го виду товарно-матеріальних цінностей, що використовуються для виробництва продукції і-го виду;

- $Ккп$ – коефіцієнт корисності використання приміщення будівлі або споруди;

- ППф_j – наявна фактична площа будівель і споруд, необхідних для розміщення в них товарно-матеріальних цінностей j-го виду;
- ППв_j – площа будівель та споруд, необхідних для розміщення в них товарно-матеріальних цінностей j-го виду, які підлягають ліквідації внаслідок їх фізичного та морального зносу;
- n – кількість видів товарно-матеріальних цінностей, необхідних для виробництва продукції i-го виду.
- Визначення потреби в об'єктах промислового та цивільного призначення на сільських територіях Одещини ґрунтується на комплексному підході, що передбачає врахування економічних, екологічних, соціально-культурних чинників будівельної діяльності та раціональність просторового розміщення споруд та приміщень.

Список використаних джерел

1. Ажаман І.А. Теоретико-методологічні основи розвитку промислового і цивільного будівництва в сільській місцевості України / І.А. Ажаман. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2016. – 23 с.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАД, МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Євдокімова О. М., *ст. викладач кафедри економіки та підприємництва
Одеська державна академія будівництва та архітектури, Україна*

Глобалізація економіки та ріст інтернаціоналізації буття змінили ролі основних учасників ринку, перерозподілили відповідальності держави, регіонів та громад за економічний розвиток на місцях.

За останні півстоліття у розвинутих країнах світу відбулися суттєві зміни в практиці планування розвитку територіальних громад, і ці зміни стосуються трьох напрямків:

- змінилися рівні відповідальності влади за здійснення планування розвитку територій. Територіальні громади взяли практично всю відповідальність на себе за місцеву ситуацію, за рівень якості праці, навчання, відпочинку та життя у громаді;
- змінилася методологія здійснення процесу управління місцевим розвитком. Уся діяльність громад підпорядкована стратегії, яка створюється і